

Høringsuttalelser

Helsemyndighetene med storsatsing mot tobakk

Nå tas nye virkemidler i bruk! På nyåret startet Sosial- og helsedirektoratet en kampanje bestående av TV-spots og annonser som skal bidra til å få ungdom til å slutte å røyke. Kampanjen har mer dramatiske uttrykksformer enn hva som har vært vist i Norge tidligere.

Illustrasjonen skal vises under røykekampanjen og viser aorta til en 32 år gammel røyker. Foto The National Tobacco Campaign, Australia

Ideen til kampanjen kommer fra Australia, hvor den er kjørt med hell. Til sammen har 30 land brukt den til nå. I Sverige gjennomførte myndighetene en tilsvarende kampanje i november 2001, men i mindre omfang enn vi vil oppleve i Norge.

Det er Sosial- og helsedirektoratet som er avsender av budskapet som vil nå befolkningen i januar og februar. Målgruppen for kampanjen er ungdom.

50 % innen fem år

– Bakgrunnen er at andelen som røyker i befolkningen holder seg relativt stabil, men på et for høyt nivå, sier helseminister Dagfinn Høybråten. Nå vil helsemyndighetene ta i bruk virkemidler som kan medføre at flere vil tenke seg om. – Jeg håper kampanjen vil hindre rekruttering og at flere vil stumpe røyken, sier helseministeren.

– De mest effektive tiltakene må iverksettes for å kunne nå helseministerens mål om å redusere røyking blant ungdom med 50 % på fem år, sier Bjørn-Inge Larsen, direktør i Sosial- og helsedirektoratet. – Vi anbefaler spesielt tre tiltak for å komme ungdomsrøykingen til livs: økt tobakksavgift, omfattende og godt planlagte massemediekampanjer og strengere håndheving av aldersgrensen for kjøp av tobakk ved bl.a. å innføre bevillingsordning/lisens for salg av tobakk.

I februar 2002 lanserte statsråden målet om at andelen unge som røyker skal halveres i løpet av fem år. – Dette er et av tiltakene for å nå målet, sier Bjørn-Inge Larsen.

Leger kan påvirke

Leger har fått informasjon om kampanjen. Legene kan informere pasienter, og de er forberedt på å svare på spørsmål.

Undersøkelser viser at når leger tar opp spørsmål om røykevaner med pasientene, gir det bedre resultater enn annen påvirkning.

– Dette er kunnskap vi må utnytte for at flere leger skal ta opp røyking med sine pasienter, sier president Hans Kristian Bakke. – Legene har en takst for strukturert røykeavvenning. Disse programmene håper jeg virkelig vil bli benyttet i enda større grad fremover, sier han.

Publikum kan få hjelp til røykeslutt ved å ringe Røyketelefonen: 800 400 85, ved å henvende seg til fastlege eller bedriftshelsetjenesten, eller ved å benytte røykeplaster eller nikotintyggegummi. Disse preparatene selges i dagligvarehandelen, men kjøper må være over 18 år.

Se også www.tobakk.no hvor rapporten *Gjennomgang av forskningslitteraturen om tiltak for å redusere røyking blant ungdom* er lagt ut.

Informasjon om kampanjen i Australia kan leses på www.quitnow.info.au, hvor det også ligger en omfattende evalueringsrapport.

Ellen Juul Andersen
Informasjonsavdelingen

Dementes rettssikkerhet må sikres

Legeforeningen støtter ikke et lovforslag om å regulere og begrense tvangsbruk overfor demente.

I verste fall kan det fremlagte forslaget føre til økt tvangsbruk, og legalisering av uakseptable forhold, uttalte Legeforeningen og Norsk Sykepleierforbund i en felles pressemelding til lovforslaget.

Legeforeningens president, Hans Kristian Bakke, påpekte at det er et problem at lovforslaget ikke regulerer tvangsmedisinering og medisinsk behandling av demente. Ifølge Nasjonalt kompetansesenter for aldersdemens er tvangsmedisinering det hyppigst brukte tvangstiltaket. Utredning, diagnostikk og tvangstiltak, herunder tvangsmedisi-

nering av demente, er deler av en helhet når det gjelder tvangstiltak, og Legeforeningen og Sykepleierforbundet anser at det er behov for klare regler også på disse områdene.

Sentrale områder som må på plass, er bestemmelser som garanterer dementes rettssikkerhet og menneskerettighetsvern. Det må også stilles klare krav til kompetanse hos medisinsk-faglig ansvarlig når det gjelder diagnostisering av demente. Dessuten er det en forutsetning med tilstrekkelig og kompetent fagpersonell.

– Situasjonen i kommunehelsetjenesten er

preget av lav bemanning og kompetanse. Vi frykter at dette, kombinert med manglende rettssikkerhetsgarantier og dårlig ivaretagelse av menneskerettighetsvernet kan resultere i økt tvangsbruk og legalisering av uakseptable forhold, sier forbundsleder i Norsk Sykepleierforbund Bente G.H. Slaatten som understreker at Sykepleierforbundet støtter målsettingen om at tvangsbruk overfor demente må reduseres og reguleres, men at det fremlagte lovutkastet har store mangler. Les Legeforeningens høringsuttalelse på: www.legeforeningen.no/index.db2?id=13893

Lise B. Johannessen
Informasjonsavdelingen